

XLI. A központi költségvetés kamatelszámolásai, tőke visszatérülései, az adósság- és követelés-kezelés költségei

A XLI. A központi költségvetés kamatelszámolásai, tőke visszatérülései, az adósság és követelés-kezelés költségei fejezet egységes szerkezetben mutatja be az adósságszolgálat 2006. évi folyó kiadásait és bevételeit.

A központi költségvetés adósságával kapcsolatos folyó kiadás 2006-ban 835 261,9 millió forint, melyből 822 366,8 millió forint a kamat-, és 12 895,1 millió forint az egyéb kiadás.

A tőke- és kamatbevételek együttes összege 2006-ban várhatóan 54 736,5 millió forint, amelyből 49 704,0 millió forint a kamat- és 5 032,5 millió forint a tőkebevétel.

1. Cím: A devizában fennálló adósság és követelések kamatelszámolásai

A devizaadósság után fizetendő kamatok növekednek 2006-ban, és 145 120,3 millió forintot tesznek ki. A devizában fennálló követelések várható kamatbevétele 117,9 millió forint.

A kamatnövekedés oka, hogy a devizaadósság összege az elmúlt években emelkedett, és ez a tendencia a tervek szerint 2005 és 2006-ban is folytatódik. Az átlagos kamatláb csökken, ami csak részben kompenzálja az állománynövekedés hatását. Az átlagos kamatláb csökkenését egyrészt az elmúlt években csökkenő nemzetközi kamatok, másrészt a devizaadósság szerkezetének átrendeződése magyarázzák. A deviza portfólión belül ugyanis nő az 1999-től kibocsátott piaci, kedvezőbb kamatozású devizakötvények részaránya az 1997-ben adósságcsere keretében felvett, MNB-vel szembeni kedvezőtlenebb kamatozású devizaadóssággal szemben. Ez utóbbi hitelelemei folyamatosan lejárnak.

1. Alcím: Devizahitelek kamatelszámolásai

Az alcímen belül található az állam által nemzetközi pénzügyi szervezetektől és külföldi pénzintézetektől felvett hosszú lejáratú devizahitelek külföld felé történő kamatfizetése, illetve bevételként ugyanezen hitelek belföldi adósságainak kamatfizetése a költségvetés felé. Itt szerepelnek továbbá az átvállalt hitelek kamatai, valamint az 1999-től felvett piaci hitelek és belföldi devizahitelek is.

A nemzetközi fejlesztési intézmények (NFI) közül a Világbank (IBRD), az Európai Beruházási Bank (EBB), a Kreditanstalt für Wiederaufbau (KfW), az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank (EBRD), valamint az Európa Tanács Fejlesztési Bank (CEB) felé áll fenn kamatfizetési kötelezettség 2006-ban. Az 1999-től felvett piaci devizahitelek kamatelszámolásai jogcímcsoport az 1999-től 2005-ig felvett piaci szindikált hitelek kamatkiadásait tartalmazza. Az MNB-vel szemben fennálló devizahitel kamatterhe folyamatosan csökken az esedékes lejáratok révén.

Összességében ezen az alcímen 39 034,6 millió forint kifizetés várható.

Az NFI hitelek egy részét az állam belföldön továbbkölcsonözte, aminek kamatfizetéseiből a költségvetésnek 2006-ban 117,9 millió forint bevétele származik.

2. Alcím: Devizakötvények kamatelszámolásai

A devizakötvények után fizetendő kamatkiadások alakulását az 1999-től — ezen időponttól a költségvetés már közvetlenül von be forrásokat külföldről — kibocsátott új devizakötvények kamatterhe határozza meg. E devizakötvények várható kamatkiadása 2006-ban 106 085,7 millió forint. A lejáró devizaadósság nemzetközi tőkepiacról történő megújítását e kötvények szolgálják. A nemzetközi gyakorlatnak megfelelően az államok általában értékpapírok kibocsátásával vonnak be forrásokat, így ez a tétel az elmúlt években dinamikusan nőtt, és 2006-ban várhatóan tovább nő.

Az angol és amerikai tulajdonosok kezén lévő, a Magyar Királyság által 1924-ben kibocsátott ún. Népszövetségi kötvények állománya folyamatosan csökken, kamatterhük 2006-ban 3 millió forint.

2. Cím: A forintban fennálló adósság és követelések kamatelszámolásai

A forintadósság kamata a központi költségvetés hiteleihez, államkötvényeihez és kincstárjegyeihez kapcsolódó folyó kamatkiadásokat foglalja magában. A forint kamatkiadások 2006-os mérséklődésével érvényesül az a tendencia, hogy a hozamok csökkenése várhatóan ellensúlyozni tudja a nominálisan egyre növekvő adósságállományt terhelő kamatkiadásokat, azaz a pénzforgalmi kamatkiadások összességükben csökkennek 2005-höz képest. Az előirányzat megvalósulásának feltétele, hogy az állampapír-piaci hozamszint a terveknek megfelelően csökkenjen az elkövetkező időszakban.

A költségvetés forintban fennálló adóssága után fizetendő kamatok összege 2006-ban várhatóan 677 246,7 millió forint lesz.

A forintkövetelések utáni bevételek előirányzat-összege mintegy felére csökken a 2005-ben várható bevételnek. E változás alapvetően két hatás eredőjeként alakult ki. Egyrészt a Kincstári Egységes Számla (KESZ) állománya után fizetett kamatok csökkenéséből, másrészt az államkötvények értékesítésekor felmerülő felhalmozott kamatokból eredő bevételek jelentős csökkenéséből ered. 2006-ban összességében 49 586,1 millió forint forint-kamatbevételre lehet számítani.

1. Alcím: Forinthitelek kamatelszámolásai

A központi költségvetés forinthiteleinek kamatkiadása az ÁAK Rt-től 2002-ben átvállalt hitelek 68,2 millió forintos kamatából, valamint az NA Rt-től 2006-ban átvállalendő hitelek 4 614,9 millió forintos kamatából származik.

2. Alcím: Államkötvények kamatelszámolásai

Az államkötvények után fizetendő kamatok az állománynövekedés ellenére csökkennek 2005-höz képest. Ennek oka a fennálló adósságinstrumentumok fokozatos átárazódása.

2006-ban az államkötvények után a központi költségvetésnek 522 942,8 millió forint kamatkiadást kell teljesítenie. Ebből 470 549,1 millió forint a piaci értékesítésű, míg 52 393,7 millió forint az egyéb, nem piaci értékesítésű államkötvényeket terheli.

A költségvetés finanszírozási és adósságmegújítási szükségletét az elmúlt években kizárólag a hiányt finanszírozó, piaci értékesítésű államkötvények biztosították, így állományuk és arányuk a teljes kötvényállományon belül évről évre emelkedett és emelkedik.

Az egyéb, nem piaci értékesítésű államkötvények nem vesznek részt a finanszírozásban és állományuk, valamint kamatkiadásuk a törlesztések és visszavásárlások révén folyamatosan csökken. A konszolidációval kapcsolatos kötvények 16 971,1 millió forintos és a kamatmentes adósság átalakítása céljából 1996. végéig kibocsátott államkötvények 23 633,4 millió forintos terhei jelentik a legnagyobb tételeket. A nem piaci kötvények között szerepelnek továbbá a Postabank konszolidációja során átadott kötvények, az önkormányzatoknak átadott gázközművekkel kapcsolatos kötvények, valamint az MFB-nek 2002 végén átadott kötvények kamatkiadásai is.

A központi költségvetés forintkötvényei után járó kamatbevételek nagy részét a piaci államkötvények többszöri kibocsátásakor jelentkező felhalmozott kamatok teszik ki. Ennek nagysága 2006-ban az idei várható összeghez képest csökken (25 920,6 millió forint) az alábbi két ok miatt: egyrészt a kamatok mérséklődnek, másrészt a 2005. évihez hasonló hozamcsökkenés 2006-ban nem prognosztizálható, így az elkönnyvelt árfolyamnyereség is csökken. Szintén bevétele származik a központi költségvetésnek az alárendelt kölcsöntőke-kötvények után kapott kamatok révén, amelyek nagysága várhatóan 931,6 millió forintot tesz ki 2006-ban.

3. Alcím: Kincstárjegyek kamatelszámolásai

A kincstárjegyek után kifizetendő kamatkiadások várható összege 149 620,5 millió forint, mely összegből 104 613,4 millió forint a diszkont, és 45 007,1 millió forint a lakossági kincstárjegyek terhe.

Mind a diszkont kincstárjegyek, mind a lakossági kincstárjegyek kamatkiadása, a hozamszint csökkenés következtében jelentős csökkenést mutat.

4. Alcím: Kincstári Egységes Számla forint-betét kamatelszámolásai

A fejezet bevételeinek jelentős hányadát adja a Kincstári Egységes Számla (KESZ) forintállománya után az MNB által a központi költségvetésnek fizetett kamat.

E kamatbevétel nagyságát alapvetően a KESZ állománya és a jegybanki alapkamat mértéke befolyásolja. E bevételek mérséklődését a KESZ átlagállományának csökkenése és az alapkamatnak alacsony szintje eredményezi. A KESZ utáni kamatbevétel a tervek szerint 21 432,9 millió forintot ér el.

5. Alcím: Intervenciós felvásárlás előfinanszírozási költségeinek megtérítése

2006-ban is szerepel a kamatbevételek között az EU által finanszírozott – de hazánk által megelőlegezett – intervenciós felvásárlások előfinanszírozási költségeinek uniós megtérítése, aminek 2006-os várható összege 1 300,0 millió forint.

3. Cím: Az adósság- és követeléskezelés egyéb kiadásai

A címben szereplő nem kamatjellegű kiadások a költségvetés jutalékjellegű kifizetéseit és egyéb költségeit (pl. marketingköltségeket) tartalmazzák.

A devizajutalékok 2006-ban (2 047,4 millió forint) elsősorban az új devizakötvények kibocsátásakor fizetendő jutalékokat és a nemzetközi hitelminősítő szervezeteknek fizetett díjakat foglalják magukban. Az új devizakötvények a kibocsátásakor járnak jutalékfizetési kötelezettséggel, így a devizakötvények után fizetett díjak nagysága az adott évben értékesített kötvény mennyiségétől függ.

A forintjutalékok és -költségek, azon belül is a lakossági papírok értékesítése után kifizetendő forgalmi jutalékok és az egyéb költségek (BÉT-, és KELER-díjak, az állampapírok előállításának nyomdaköltségei stb.) a 2005. évi várható összeget kis mértékben meghaladják. Az előző évekhez hasonlóan továbbra is a lakossági állampapírok (kincstári takarékjegyek és kamatozó kincstárjegyek) értékesítésének jutaléka teszi ki a forintjutalékok jelentős részét (9 250,4 millió forint).

Az állampapírok értékesítését támogató kommunikációs kiadásokra (800 millió forint) elsősorban az alternatív finanszírozási forrást jelentő lakossági papírok keresletének megtartása, illetve növelése érdekében van szükség. Ez a várhatóan növekvő értékesítés mellett a források hatékonyabb felhasználását jelenti. Ezen összegből finanszírozható továbbá az előírt kötelező hirdetések közzététele és a hazai és nemzetközi megjelenések. A tervezett devizakötvény-kibocsátások miatt 2006-ban is szükség van a belföldi mellett a nemzetközi állampapír kommunikációra is.

2006-tól az adósságkezelés költségei ebben a fejezetben jelennek meg 785,3 millió forint összegben.

A követelés-kezelés költségeire 12 millió forint az előirányzat. A belföldi követelések kezelésével kapcsolatos költségekre előirányzott összeg részben felszámolásokhoz kapcsolódó hitelezői követelések bejelentésének díjára, részben felszámolások vagy végrehajtások költségére kell hogy fedezetet nyújtson.

A külföldi követelés kezelés költségeként az orosz államadóság elszámolásával kapcsolatosan a pályázó által befizetett, de meghiúsult üzlet miatti bánatpénzt visszautalása eredményezhet kiadást.

4. Cím: Tőkekövetelések visszatérülése

Tőkebevételeken a Magyar Állam külföldre és belföldre nyújtott deviza- és forint-hiteleinek visszafizetését értjük. 2006-ban e követelésekből befolyó várható bevétel 5 032,5 millió forint.

1. Alcím: Kormányhitelek visszatérülése

E bevételek a volt rubel-, illetve dollár-elszámolású országoknak a rendszerváltás előtt nyújtott kormányhitelekből származó bevételeket tartalmazzák. A követelések állományát elsősorban az orosz kintlévőség határozza meg, így a tervezett bevétel alapvetően innen várható. 2006-ban a kormányhitelek visszatérülésének előirányzata 3 255,6 millió forintot tesz ki.

A bevételek döntő részét, 3 019,2 millió forintot az orosz reláció adja. Oroszország esetében az érvényes államközi adósságrendezési megállapodás alapján a pályázók és az orosz partnerek között létrejött külkereskedelmi szerződésekben (MÁV Rt., System Consulting Rt., Speed-ex Kft.) meghatározott szállítási ütemezések szerint történik az adósságlebontás.

További kisebb összegű bevételek két ország törlesztésének köszönhetőek. Albánia esetében a követelés lebontása pályázat eredményeként, áruszállítással történik, melynek értékeként 2006-ban 209,2 millió forint bevétel várható. Nicaragua esetében 27,2 millió forint törlesztésére lehet számítani.

2. Alcím: Nemzetközi pénzügyi szervezetek és külföldi pénzintézetek belföldre kihelyezett hiteleinek tőke-visszatérülése

A nemzetközi pénzpiacon felvett és az állam által továbbkölcsonzött fejlesztési hitelek belföldi kedvezményezettjei e jogcímre törlesztik tartozásukat. A világbanki, európai beruházási banki (EBB) és a japán Tengerentúli Alap (OEFC) hitelekből megvalósult fejlesztések adósai 1 276,9 millió forint tőketartozást fizetnek vissza 2006-ban a költségvetésnek. Ezek a fejlesztési programok a következők:

- a világbanki programok közül a Nyugdíjigazgatási és egészségbiztosítási program, valamint a Közlekedési program,
- az EBB hiteléből megvalósult Légiforgalmi irányítás-fejlesztési program;
- az OEFC hét önkormányzat fejlesztéseit finanszírozta Várpalota és környéke környezetvédelmi rehabilitációs program néven.

4. Alcím: Állami alapjuttatás járadéka

A belföldi követelésekből eredő befizetések a korábban nyújtott állami alapjuttatásból származó követelések tőkerészének visszafizetését tartalmazzák. Az előirányzat kialakítása a Magyar Államkincstár által kezelt, az államháztartási körön kívüli adósokkal szembeni követelésekről rendelkező szerződések ütemezéséből kiindulva történt meg. E bevétel mértékét az adósok pénzügyi helyzetének alakulása, valamint a már folyamatban lévő és a várhatóan meginduló felszámolási eljárások befolyásolják.

2006-ban a belföldi adósoktól várhatóan 500 millió forint bevétele származik a költségvetésnek.

Dr. Veres János